

<i>Raadsvergadering</i>	: 6 februari 2020
<i>Kenmerk</i>	: 2268598
<i>Afdeling</i>	: Ruimte
<i>Nummer voorstel</i>	: RV 20-09
<i>Agendapunt</i>	: 12
<i>Portefeuille</i>	: Nermina Kundić

Onderwerp:

Programma Energietransitie 2020 - 2025

Aan de gemeenteraad,

Voorstel tot besluit

Het Programma Energietransitie vast te stellen.

Inleiding

In december 2018 heeft uw raad de doelstelling voor de energietransitie Soest vastgesteld. Hiermee neemt Soest haar verantwoordelijkheid in het realiseren van de gewenste CO₂-reductie en doelstelling voor de opwekking van duurzame energie op eigen grondgebied. Dit gekoppeld aan de doelstelling van het Rijk. Daarnaast heeft uw raad de startnotitie voor het op te zetten programma energietransitie vastgesteld. Op basis hiervan is het plan van aanpak door het college vastgesteld.

In de afgelopen periode is samen met de Taskforce Energietransitie en haar achterban en met alle afdelingen van de gemeentelijke organisatie gewerkt aan het opstellen van voorliggend programma Energietransitie. Het programma is daarmee integraal en participatief tot stand gekomen. De Taskforce bestaat uit vertegenwoordigers van woningcorporaties, het georganiseerd bedrijfsleven en inwonerinitiatief Energie Actief Soest.

In dit programma zijn de doelstellingen voor de programmaperiode tot en met 2025 vastgelegd en zijn de bijbehorende projecten gezamenlijk bepaald. Het programma is opgebouwd aan de hand van de pijlers wonen, werken, mobiliteit en gemeente als voorbeeld. Daarnaast zijn er projecten gedefinieerd voor energieopwekking. Deze projecten zijn van invloed op alle pijlers. Ook maakt het strategisch communicatieplan onderdeel uit van het programma. Met dit programma geven we voortvarend vervolg aan wat er met het Gemeentelijk Duurzaamheidsplan 2016 – 2020 in gang is gezet. Concreet en actiegericht. We staan niet alleen als gemeente aan de lat voor het uitvoeren van projecten; ook partners uit de Taskforce nemen verantwoordelijkheid en voeren projecten uit.

Bij het opstellen van het programmaplans is de keuze gemaakt om geen nieuwe regels of verplichtingen op te leggen bovenop dat wat hogere overheidslagen al hebben vastgelegd. Daarnaast is ingezet op het definiëren van projecten passend binnen het bij de begroting van 2019 toegekende budget voor de energietransitie. Hiermee is er geen ruimte om aanvullend op provinciale- en Rijksstimuleringsmaatregelen lokale subsidieregelingen op te zetten. Met het volgen van de landelijke lijn is er immers ruimte om aan te sluiten bij de natuurlijke momenten voor het realiseren van verduurzamende maatregelen aan het vastgoed.

Beoogd resultaat

Met het programmaplans en bijbehorende projecten nemen wij in Soest verantwoordelijkheid voor het realiseren van de energietransitie in onze gemeente, samen met onze partners en stakeholders. Haalbaar, betaalbaar en van ons allemaal. Met dit plan gaan we gestructureerd aan de slag om deze doelstelling te realiseren: aan de slag met nieuwe energie!

Argumenten

1a Het programma is participatief en integraal tot stand gekomen

In het proces om te komen tot het Programma Energietransitie is samen met de achterban van de leden van de Taskforce en vele collega's uit alle afdelingen van de ambtelijke organisatie onderzocht welke inzet nodig is

binnen de programmaperiode tot en met 2025 om de doelstelling te halen. We hebben daarbij gezocht naar de effectiefste aanpak binnen de gestelde kaders. Zowel de Taskforce als de adviescommissie milieu en ruimte zijn positief over voorliggend programma en bijbehorende samenwerking. Ook hebben we ambtelijk aandacht voor de relatie tussen de opgaven voor de energietransitie en de Omgevingswet. Tijdens het uitvoeren van de projecten binnen het programma hebben we directe lijnen met de ambtelijke werkgroep van de Omgevingsvisie en de inzet van de instrumenten van de Omgevingswet: de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en het Omgevingsprogramma.

1b Uitwerking doelstelling 2050 geeft zicht op noodzakelijke tussenstappen voor 2025 en 2030

Met het raadsbesluit in december is de doelstelling voor de energietransitie voor Soest vastgesteld. Voor het uitwerken van dit programmaplan is teruggerekend van deze doelstelling naar de tussendoelstelling van 2030: 49% CO₂-reductie en naar 2025 per pijler. Conform de startnotitie en het raadsbesluit is geredeneerd vanuit de doelstelling om de beoogde CO₂-reductie, op te brengen door energiebesparing en het duurzaam opwekken van de benodigde energie, op Soester grondgebied te realiseren. In het programmaplan is zichtbaar welke opgave er dan ligt voor 2030. Voor de jaren na 2030 hopen en verwachten we veel van innovatie. Echter, tot 2030 kunnen we hier nog niet op rekenen. Dat betekent dat we, conform de richtlijnen voor de Regionale Energiestrategie, voor de opgave tot 2030 voor elektriciteitsopwekking met zonne- en windenergie moeten rekenen. De opgave voor Soest voor 2030 is om 20 windturbines van 3 MW, 36 hectare zonneveld te realiseren en 69% van het geschikte dakoppervlak te benutten met PV-panelen. De op te wekken TJ's zijn uitwisselbaar tussen de technieken.

1 c. De Regionale Energiestrategie kan van invloed zijn op de energieopwekkingsopgave voor Soest

In het proces van de Regionale Energietransitie van Regio Amersfoort bepalen we samen met de gemeenten Amersfoort, Baarn, Leusden, Bunschoten, Eemnes en Woudenberg en met provincie Utrecht, Waterschap Vallei en Veluwe en STEDIN wat een goede strategie is voor onze regio. We moeten bij het Rijk een bod neerleggen waarin we aangeven waar we hoeveel duurzame elektriciteit kunnen opwekken en hoe de globale regionale warmtetransitie met bijbehorende infrastructuur eruit ziet voor 2030. Dit kan effect hebben op de Soester opgave. Immers, wanneer we in dit proces gezamenlijk besluiten dat de doelstelling van de regio gehaald kan worden met een andere verdeling van opwekking en besparing over de gemeenten dan kan dat ook effect hebben op Soest. Dit kan de Soester opgave zowel groter als kleiner maken. Uw raad wordt zowel het concept- als definitieve bod RES 1,0 voorgelegd. Wanneer vanuit het RES-proces een aanpassing nodig is van de Soester opgave voor energieopwekking of -besparing dan passen wij het programma en bijbehorende inzet hierop aan. Als dat aanpassing van de door uw raad vastgestelde kaders vraagt, leggen wij deze aanpassing aan u voor.

1d Monitoring van de voortgang is geborgd

We vinden het heel belangrijk om de voortgang van dit programma met al haar projecten te monitoren. Dat doen we op verschillende niveaus. Jaarlijks zien we in de landelijke Klimaatmonitor de voortgang van vermindering van CO₂-uitstoot en energiebesparing in Soest per pijler. Die cijfers lopen echter ongeveer twee jaar achter. Om ook tussentijds te kunnen sturen op de voortgang van de projecten, definiëren we heldere en meetbare doelen die aantoonbaar bijdragen aan de doelstelling van de betreffende pijler en of het hoofddoel en die monitoren we met KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren). Eens per jaar leggen we een voortgangsrapportage aan u voor. Gedurende het jaar sturen we zowel vanuit het programmateam-, de stuurgroep- en de Taskforce Energietransitie op de voortgang van het programma en haar projecten. Daarnaast rapporteren we over de voortgang van het programma middels de P&C-documenten.

Kanttekeningen/risicobeheersing

Het college ziet de opgave als een logische consequentie van de doelstelling zoals geformuleerd in de startnotitie. Op dit moment zijn er nog onvoldoende middelen om het hele programma in het voorgenomen tempo uit te voeren. In 2020 zal gemeentebreed de afweging tussen de ambities en beschikbare middelen gevoerd moeten worden, inclusief de consequenties die dit voor de afzonderlijke ambities heeft.

1.1 Het eindresultaat van de energietransitie is nog niet volledig te voorspellen

Alle gemeenten, regio's, provincies en Rijk staan samen voor een enorme opgave om de energietransitie succesvol te laten verlopen tot aan 2050. De uiteindelijke te gebruiken technieken liggen niet vast en zijn mogelijk nog niet bekend. Ook zullen wetten en regels aangepast moeten worden om de transitie mogelijk te maken. Het gehele speelveld voor de energietransitie is daardoor nog niet te overzien. Met alle overheden samen werken we naar het beoogde resultaat, hoe we daar precies komen is nu nog niet volledig helder. Dan

zal de komende jaren ook deels onzeker blijven. Het is van belang dat we als overheden in Nederland gezamenlijk stappen voorwaarts durven zetten. Een transitie is per definitie niet op zekerheden gebaseerd en vraagt om durf, maar ook om realisme.

1.2 Dekking middelen en capaciteit

Voor het programma is per pijler en per project inzichtelijk gemaakt welke middelen en welke capaciteit noodzakelijk is om de doelstellingen van de projecten te halen. In 2020 zijn alle kosten met betrekking tot de uitvoering van het programma gedekt met uitzondering van 1,5 fte in 2020 tot en met 2,5 fte in 2025. Voor de komende jaren verwachten wij dat er voldoende middelen zijn voor de uitvoering, door de verwachting dat er voldoende inkomsten van derden ontvangen worden. Dat er middelen beschikbaar worden gesteld vanuit andere overheidsinstellingen staat vast, alleen de hoogte moet nog bepaald worden. Deze baten zijn in de begroting van het programma Energietransitie dan ook opgenomen als p.m. posten.

In de meerjarenbegroting 2019 is een uitbreiding van capaciteit voor het team Energietransitie gerealiseerd van 1 fte naar 3 fte. Voor het uitvoeren van het programma is er ook inzet uit de rest van de ambtelijke organisatie nodig. In 2020 gaat het om 1,5 fte oplopend naar 2,5 fte in 2025. Op dit moment is het nog niet duidelijk of deze gevraagde capaciteit beschikbaar is. De jaarplannen voor 2020 van alle afdelingen zijn op dit moment in de maak. Dit geeft een aanzienlijk risico voor de uitvoerbaarheid van het programma. Het ontbreken van de gevraagde capaciteit kan leiden tot vertraging van projecten en daarmee tot het niet halen van beoogde CO₂-reductie in 2030 en 2050 en de doelstelling voor de opwekking van duurzame energie op eigen grondgebied. Hierdoor is het nog onduidelijk of het voorgestelde programma in zijn huidige vorm tot uitvoering kan komen.

De uitkomsten van de afweging van de jaarplannen en de eventuele gevolgen voor de uitvoering van het Energietransitie programma zullen zo spoedig mogelijk aan uw raad worden teruggekoppeld.

Bestuurlijke vernieuwing

Voor het opzetten van dit programma is op 4 juli 2019 de Taskforce Energietransitie opgericht. Dit is een groep vertegenwoordigers van inwoners, bedrijven, de mobiliteitssector en de gemeente. Samen stuurt deze Taskforce op het behalen van het doel van dit programma. Vanuit de gemeente en vanuit de samenleving. Zowel het georganiseerd bedrijfsleven als inwonersinitiatief Energie Actief Soest en de corporaties Portaal en Alliantie voeren een aantal van de projecten van het programma uit.

Aanpak/uitvoering

Na vaststelling van het programmaplan start de uitvoering daadwerkelijk. In het programma is aangegeven wanneer welke projecten starten. We grijpen de vaststelling van het programma aan om een kick-off te organiseren waarbij we met de inwoners en ondernemers in contact treden.

Communicatie

We informeren onze partners over het besluit en bereiden een startmoment van het programma voor waarin we ondernemers, organisaties en inwoners laten weten wat onze plannen zijn en hoe ze met ons mee kunnen denken en doen.

Evaluatie en verantwoording

Gedurende het jaar sturen we zowel vanuit het programmateam-, de stuurgroep- en de Taskforce Energietransitie op de voortgang van het programma en haar projecten. Eens per jaar leggen we een voortgangsrapportage aan u voor. Het programma is adaptief. Als blijkt dat sommige projecten minder goed of juist beter werken dan gehoopt, heroverwegen we de inzet samen met onze partners en in de programmaorganisatie.

Kosten, baten, dekking

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Totale kosten in euro's*	€ 374.775	€ 326.830	€ 321.830	€ 325.163	€ 305.164	€ 295.083	€ 1.948.845
Totaal toegekende middelen	€ 347.000	€ 278.000	€ 253.000	€ 303.000	€ 328.000	€ 328.000	€ 1.837.000
Verschil	€ - 27.775	€ - 48.830	€ - 68.830	€ - 22.163	€ 22.836	€ 32.917	€ - 111.845
Oormerkrestant 2019 energietransitie	€ 30.000						
Verwachte baten derden	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

* exclusief kosten voor de ambtelijke capaciteit. Voor het uitvoeren van het programma is er ook inzet uit de rest van de ambtelijke organisatie nodig. Op dit moment is het nog niet duidelijk of deze gevraagde capaciteit beschikbaar is. Voor meer informatie, zie de kanttekeningen.

De kosten voor het programma zijn jaarlijks begroot voor de programmaperiode. De begroting is sluitend voor het jaar 2020. Voor de jaren 2021, 2022 en 2023 is er een tekort zichtbaar. We nemen het jaar 2020 als jaar om de begroting voor het volgende jaar sluitend te maken. We verwachten dat er baten komen vanuit het Rijk. De verwachting is dat er Rijksgelden vrijkomen voor zowel het opstellen van de Transitievisie Warmte als voor de extra kosten die op gemeente afkomen bij de warmtetransitie. Bij de behandeling van het Klimaatakkoord is op verzoek van de VNG ingestemd met een artikel 2 procedure waarbij onderzocht gaat worden wat de extra kosten zijn voor gemeenten om deze projecten uit te voeren. Uit dit onderzoek gaat blijken of en zo ja hoeveel gemeenten hiervoor aanvullend krijgen vanuit het Rijk. Hier is rekening mee gehouden in de begroting zoals opgenomen in het programmaplan in bijlage 9.

Is dat niet het geval of onvoldoende om het tekort aan te vullen dan kunnen we er bijvoorbeeld voor kiezen om het subsidieplafond voor de subsidieregeling energiefonds samen in die jaren niet te verhogen. Dat geeft een besparing van totaal €50.000 per jaar.

De kosten kunnen worden gedekt uit Budget Energietransitie, kostenplaats 66335. Na akkoord resteert er €0 binnen het budget voor andere doeleinden. Immers, met de begroting die is opgenomen in het programmaplan Energietransitie als bijlage 9 geven we aan hoe we dit budget willen besteden.

Referendabel ja/nee

Nee

Kernboodschap

We werken toe naar een nagenoeg CO₂-neutraal Soest in 2050 en 49% CO₂-reductie in 2030. Dat doen we samen met experts, organisaties, bedrijven en de samenleving. In het Programma Energietransitie staat wat we tot en met 2025 samen gaan doen om de transitie mogelijk te maken. We hebben daarvoor concrete projecten binnen vier pijlers: wonen, werken, mobiliteit en gemeente als voorbeeld. Ook gaan we aan de slag het opwekken en gebruiken van duurzame energie (warmte en elektriciteit). We willen de transitie mogelijk maken voor iedereen. Dat doen we door inwoners en ondernemers te faciliteren en te stimuleren om zelf energie te besparen en duurzaam op te wekken.

Aan de slag met nieuwe energie. We gebruiken minder en wat we nog gebruiken, wekken we duurzaam op. Haalbaar, betaalbaar en van ons allemaal.

Soest, 10 januari 2020

Burgemeester en wethouders van Soest,
de secretaris,

de burgemeester,

Koen van Veen

Rob Metz

